

Ministereren

Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser

Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

20. december 2012

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra samrådet i Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser onsdag den 19. december 2012 vedrørende universiteternes samarbejde med Israel og Kina.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser
Slotsholmsgade 10
Post Postboks 2135
1015 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post fivu@fivu.dk
Netsted www.fivu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Med venlig hilsen

Morten Østergaard

Samråd (åbent) i Folketingets Udvalg for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser onsdag den 19. december 2012, alm. del spm. L og M.

DET TALTE ORD GÆLDER

Spørgsmål L:

Ministrene bedes i et åbent samråd gøre rede for, hvordan det er i overensstemmelse med kravet om uafhængighed og forskningsfrihed, der er fastsat i Magna Charta Universitatum (de europæiske universiteters Magna Charta) fra 1988, når udenrigsministeren citeres i Dagbladet BTs internetversion 10. november 2012 for at sige: "...Vi ønsker ikke, at danske forskningsinstitutioner deltager i aktiviteter, som måtte medvirke til at opretholde de ulovlige bosættelser."

Svar:

Tak for anledningen til at diskutere et emne som forskningsfrihed, som ligger mig meget på sinde, og som jo er en hjørnesteen i den danske forskningspolitik.

For så vidt angår de spørgsmål, der er samlet under L og M, vil jeg svare på den del, der handler om den danske forskningslovgivning og praksis, mens udenrigsministeren vil svare på den del, der vedrører regeringens udenrigspolitik i relation til de israelske bosættelser.

Så det jeg vil koncentrere mig om, det er overensstemmelsen mellem den udvikling, der har været, og kravet om forskningsfrihed og uafhængighed i universiteternes Magna Charta fra 1988.

Og jeg mener, der er fuld overensstemmelse mellem den sag, der tales i dag, og disse principper.

Universiteternes Magna Charta beskriver nogle overordnede principper for blandt andet forskningsfrihed og uafhængighed. Principper som vi i Danmark støtter op om – også selvom det er netop universiteternes Magna Charta.

Universitetets forskningsfrihed er sikret i universitetslovens § 2, stk. 2.

At universitetet har forskningsfrihed betyder blandt andet, at universitetet skal sikre, at der altid udøves en uafhængig, selvstændig og perspektivrig forskning, og at ingen kan give universiteterne påbud om at optage eller undlade forskning.

Den enkelte forskers forskningsfrihed er sikret i § 14, stk. 6, hvoraf det blandt andet fremgår, at *det videnskabelige personale har forskningsfrihed og forsker frit inden for universitetets forskningsstrategiske rammer i den tid, hvor de ikke er pålagt opgaver.*

Universitetet er forpligtet til at værne om både den institutionelle forskningsfrihed og den individuelle forskningsfrihed. Det fremgår ligeledes af § 2, stk. 2.

Det er således klart, at hverken jeg eller udenrigsministeren kan bestemme, om et universitet skal undlade forskning på et bestemt område. Det er alene op til universitetet.

Men uanset hvor stålfast vi sikrer forskningsfriheden både for universitetet og for den enkelte, blandt andet gennem lovgivning, så kan vi ikke værne os mod de dilemmaer, der kan opstå, når forskningsfriheden forvaltes.

For vi er vel alle enige om, at forskningsfriheden trods alt forvaltes inden for nogle overordnede rammer.

Det kan være lovgivningsmæssige rammer, som fx det centrale videnskabetiske regelsæt. Eller det kan være moralske rammer, hvor universitetet og den enkelte forsker må gøre sig sine overvejelser.

Forskningsfriheden er forbundet med et ansvar. Og når dilemmaerne opstår, kan jeg kun opfordre til, at de enkelte universiteter påtager sig ansvaret og er bevidste om deres rolle som samfundsberende institutioner.

Spørgsmål M:

Ministrene bedes i et åbent samråd gøre rede for, hvordan det er i overensstemmelse med kravet om uafhængighed og forskningsfrihed, der er fastsat i Magna Charta Universitatum (de europæiske universiteters Magna Charta) fra 1988, når DTUs rektor citeres i Dagbladet BTs internetversion 10. november 2012 for at sige: ”...Vi har fået den klare melding, at den danske regering ikke støtter dette samarbejde [samarbejde mellem DTU og et israelsk universitet i Ariel]. Så vi kan ikke opretholde det.”

Svar:

Hvad angår den konkrete sag, der henvises til, så har DTU oplyst, at der har været et samarbejde med en nu pensioneret professor på DTU og en professor på Ariel University, som er beliggende i bosættelsen Ariel.

DTU oplyser videre – og jeg citerer: ”*at med baggrund i EU’s beslutningsforslag om EU’s politik på Vestbredden og Østjerusalem og den nuværende og tidligere regerings holdninger – som de er udtrykt i pressen – besluttede DTU at afslutte samarbejdet*”.

Heraf kan man udlede, at beslutningen om at afslutte samarbejdet var DTU’s egen. Det er en beslutning, som regeringen støtter op om.

Jeg synes heller ikke, man kan sige, at der er uoverensstemmelse i forhold til principperne om forskningsfrihed, hverken de lovfæstede eller på det mere overordnede plan under henvisning til Magna Charta Universitatum.

Derfor vil jeg samlet set sige, at jeg ikke ser grund til at kritisere sagen her, og vil gerne benytte lejligheden til igen at understrege, at forskningsfriheden er et nøgleelement både legalt i universitetsloven og i den praksis, der udøves i de danske forskningsinstitutioner.